

עליזה עמיר: הנערה מהרכבת

לפני זמן-מה הביאה תקוה, רעייתו של שאול, מקלטה לחדר. היא רצתה להקליט תסכית ראדיו ששודר בערב, אבל בינתיים אפשר היה להשתעשע במכשיר ולהפעילו כך שתם. המכשיר סובב לו בפניה בשעת ארוחת-ארבע וכל המשפחה, מכונסת סביב לשולחן, הוסיפה להתנהל כדרכה. אחר-כך הקשיבו למה שקלט הסרט. הילדים צהלו מהנאה ורצו לשמוע את קולם עוד ועוד. ושאלו היה כנדהם. מי רוצה מה ? קפה ? תה ? עוד לחם קלוי ? אולי מרקחת ? תעבירי לי בבקשה את הסוכר. תודה. אבא, ראינו היום משפחה שלמה של איילות. כן, איפה ? רגע, אני אקרה לך את התה. אבא, היום תורי באופניים ואתה הבטחת שתתקן אותם. נכון. נגמור לשתות ונרד למוסך. אז תקחו גם את הכדור שלי, צריך לנפח אותו. טוב מאד, נקח גם את הכדור. זה קולו שגרם לו זעזוע. השקט שבקולו. השלוה השופעת ממנו. המלים המעטות, השתיקות הרוגעות. והרי הוא דיבר ללא הרף. לאן נעלם כל זה ? היכן זה ? אין. לא יצא. הקול הזה השלו, החם, השלם, הוא קולו. אבל האם לא צווח ? כן, צווח. המכשיר לא שמע ואף לא אחד וולתו. ולא רק בארוחת-ארבע ולא רק היום ולא רק כאן. למחרת בבוקר ידע פתאום שלא יקום. היום לא יצליח לקום מן המיטה. לא רוצה. לא רוצה בשום-אופן, בשום-פנים. כל תא בגופו לא רוצה, והוא לא רוצה והוא לא קם. למה עליו לקום ? תן לי סיבה אחת טובה. למה לקום ? לא רוצה. רוצה לישון. להחביא את הראש עמוק מתחת לשמיכה, להתקפל בתוך עצמו, להירדם. לשוב ולהירדם מהר, לא להיות. לא קם. בשביל מה ? היכן זה כתוב שבן-אדם צריך לקום עשרים שנה כל בוקר באותה שעה ולהוסיף ולקום באותה שעה. אני לא רוצה. ושיילכו כולם לכל הרוחות.

ואחר-כך קם והתלבש ובא אל המכוננית ומצא את חזי יושב כבר ליד ההגה, מחמם את המנוע, ולידו איזו פתיה בעלת עיני-תינוק ענקיות. שאול חש ברוגז עולה ומטפס כאילו מוזגים אותו לתוכו. ניסה להירגע, כי הרי לא היה כל טעם ברוגז. מה יש ?—מי שבא יושב אל ההגה. כך נהוג. הרי אין אנחנו מאלה חולי-ההגה הנצמדים אליו כמו תינוק אל שדי אמו. נכון, אבל בשביל מה נחוצה לו, לחזי, הפתיה הזאת כאן מן הבוקר ? באלה לא הסתיימו עדיין ההפתעות לבוקר מבורך זה. תוך שהוא מחמם את המנוע ברעשים גדולים הודיע לו חזי שעליו להישאר היום למטה, בעמק, לשמור.

צריך היה פשוט לומר שהיום לא. בלי כל הסברים. גם בלי טענות שהודעה כזו אין מודיעים בבוקר, עם היציאה. צריך היה לומר שהיום לא, וגמרנו. איש לא היה שואל שאלות או מתוכה. אלא שלא אמר דבר. הערפילים רבצו על הדרך לבנים ואטומים כחלב. במזרח היתה השמש תלויה צהובה

ושלמה, חשופה ללא בושה. את כל העולם הם מחתלים ומצעפים, הערפילים האלה, דווקא אותה הם מגלים, וחושפים מראה עלוב-להתמיה. לא ייאמן שדיסקית שטוחה ועקרה זו היא אם כל חי, העושה יום ומביאה לילה. רק הושט יד וקחנה לך משם ועשה יום ולילה לרצונך.

לפתע בלי כל התראה הגיחה מתוך הערפל משאית עולה ודוהרת היישר מולם כמו מפלצת ענקית צהובת-עיניים. הכל התרחש כהרף-עין. המכונית הקטנה רק היטלטלה, סתה עד שפת התהום, וחזרה בעיקוף מעוגל ונאה לטוס על הכביש האטום. הנערה השמיעה צעקה חנוקה וחסמה פיה בכף ידה. חזי, מחייך אליה במבטו המגומנם, נראה מבודח.

"קרה משהו?" שואל.

"נבהלתי", היא מתנצלת בחיוך שתחילתו חרדה וסופו התפעלות. שאול שותק. עכשיו לפחות ברור מה תפקיד הנערה. בלי קהל אין טעם להצגה. בעיקול הגבוה נפערו השמיים מתוך הערפילים בכחול מסגור. מסביב התנחשלה הארץ ברכסים רכים, סגולים למראה, נמוגים זה אל זה מזיגה מושלמת, שאין לה התחלה ואין לה סוף ואינה אלא מעגל סובב-הולך מלוא העין. "איזה יופי! דרך מקסימה!" נשמעה התמוגגות מן המושב הקדמי. רק זה נחוץ כאן הבוקר. שבחי הדרך מפי התיירת הצעירה מכפר-סבא. "כן, יפהפיה".

שש-עשרה שנה ויותר שהיא יפה כל-כך. זה שש-עשרה שנה ויותר הוא יורד ושב ועולה בפיתוליה, נפתל עם עיקוליה, מנחש את מהמורותיה ויודע בעל-פה את כל גחמותיה. איזו יפהפיה יכולה להסעיר לבו של גבר אחרי שש-עשרה שנים ויותר של היכרות קרובה כל-כך?

מוטל במושב האחורי, בעיניים עצומות, זוכר לה שאול חסד-נעורים. איך קסמה לו הירידה הזו, בוקר-בוקר, לבד, בגיפ המטרטר, בעולם הפתוח, אל מול הרוח הנופחת בחולצתו וסותרת שערו ובאה מול פניו בעגביה. זוכר איך היתה נסיעת הבוקר ההיא ראשית לכל-נסיעה. אל החוץ. אל מחוץ לכאן ולכל אשר התחיל להתהוות כאן. איך היתה המשך לבריחות שנוהג היה לברוח מכל שעמד ליהפך קבע. כמה קל לראות זאת עכשיו, שמאז אותו חורף ראשון ורחוק עברו שש-עשרה שנה, חורף קיץ. ששה-עשר מחזוריים מדויקים שכל הפתעה ניטלה מהם, והדרך חוצה אדמה ממושמת, שמיים ציתניים, גוף כנוע. באים הגשמים—הוא מוריק דשא ומצמיח עשב, בא הקיץ—הוא מצהיב ומתכסה חרבונים וקמל, ואחריו הסתיו, כמו עכשיו, ערפילים משוטטים בערוצים, הדימדומים נגדשים עננים ששוליהם פז וארגמן ובאוויר אפשר להריח גשם. וחוזר חלילה. ללא הפוגה. ללא הרף. כל דבר בעתו. סובב סובב, עד סחרחרות. לו עמד פעם אחת הגלגל הזה מסוב, לרגע.

באחד הימים האלה עלה מן העמק, לבדו במכונית. טס בדרך, הביתה. באותה דרך, גרי אין אחרת. חושיו יודעים אותה מאליהם, כמו סוס. כמו סוס עיוור החוזר עם ערב צייתנית אל האבוס. ואז עצר, לרגע. בלב המישור המצחיב, קלוי וצרוב רוחות-

קדים. למה עצר? כדי לעשות משהו. לעשות אחרת. לעשות כי רוצה. לא מגוחך? לעצור, לחדול, להפסיק—וזה קרוי לעשות. הכל מהופך. הדמים את המנוע ושמע את הדממה מצלצלת. עמד שם לבדו, כמו בתחתיתה של צלחת שטוחה, צהובה, ששאירות הקש מבצבצות על קרקעיתה, והביט. השוליים התרוממו סביב, אטומים, ללא מוצא. עמד, נושם את האוויר הכבד וידע איך יקום בעוד רגע, יחזור אל ההגה, יכניס להילוך, ילחץ על הדוושה וימשיך בדרך, אותה דרך. יגיע הביתה אל המקלחת, אל הקפה ואל תקוה ואל הילדים. עצם עיניו וחש את הבחילה מהפכת את קרביו. אדם, היות אדם, אין פירושו להיות בלתי-חזוי? החומר—כן. מסובך ככל שיהיה, לעולם יגברו עליו בני-אדם. יגלו את חוקי הסמויים וסופם שינהגו בו כרצונם. אבל אדם? הרי לעולם לא תנבא מעשיו בדקה הבאה. אדם, אבל לא הוא, הוא, כאחד החלקיקים, ניתן לחיזוי מדויק. הנה כך הוא חוזר אל המכונית, מתגיע, ממשיך בדרך העולה בהרים ומגיע הביתה בעוד מועד, אל הקפה והאשה, כמצופה. ועכשיו הוא שוב כאן, באותו מקום, רק בכיוון הפוך.

עוד-מעט נגלה העמק, חתול כולו בערפילים, אין רואים דבר פרט לגדה המשוננת המתרוממת מנגד. למטה מקציף הערפל הררים לבנים, גועשים ללא רחש, סוערים ללא קול, ים של ערפילים לבנים שקולם אינו נשמע. תראה אותם, נסערים, מתאבכים, נראים רדופי-רוח-ותשוקה, והכל ללא רחש, ללא קול.

אותו יום היה יום-עבודה עלוב. יש כאלה. נוטלים פטיש בידים והידית נשמטת, עולים על טרקטור והוא אינו נדלק, לוקחים עגלה ויש תקר בגלגל. הגערה, שעדיין לא התברר מה מעשיה כאן, התלבטה בין הרגליים בעיניים פעורות ופנים מסמיקים. לולא היו אלף סיבגות אחרות, אפשר היה לזקוף חלק משמחות היום הזה לזכותה. היא היתה קהל לא רק בשביל חזי, ומול עיניה השומעות, גדמו לשאול ההוראות שחילק חזי כלאחר-יד מרגיזות מתמיד.

"תראה, אני ניגש לטלפן בענין המשלוח של מחר. בינתיים צריך להאכיל בשתי הבריכות הראשונות ולבדוק את הרשת, אבל בדיקה יסודית וכדאי גם לגרוז את המשאבה וגם להכין את המיכל למשלוח".

"איפה הטלפון הזה שאתה נוסע אליו, באלאסקה?"

"מה-פתאום אלאסקה?"

"או מה אתה חושב שאני, סטאכאנוב?"

"מה אתה רוצה?"

"מה אני רוצה? שלא תפציץ אותי ברעיונות. אתה ניגש לטלפן—זה עשר דקות. מספיק בדיוק לרתום עגלה. תחזור ונמשיך לדבר. מה אתה מכין לי, הוראת-יום?"

"או. קיי. מיסטר, כרצונך".

חזי התניע בפראות ויצא בדהירה, ענן-אבק מיתמר בעקבותיו.

האם הוא יודע, הבחור הזה, מה הוא עושה? האם הוא מתכוון לכך או שהוא באמת אטום ובלתי-רגיש, כפי שהוא נראה. האפשרות השניה נראתה לשאול גרועה פחות. אך אף-על-פי שהם מבלים כך, בצמוד, כבר למעלה מחמש שנים, יום-יום

באותה דרך אל אותו שדה, תחת אותם שמיים—עדיין אינו יודע את התשובה. וכי איך יידע? יום-יום, אך אינם משוחחים. כן, על פגם בטרקטור, דגם חדש של מכונית שנפוץ בעמק, או היבול אצל השכנים, אפשר אפילו להיות חברים לפעמים, נגד מי שמעכב, מי שאינו מבין, מי שבכלל אינו עובד ורק מקשקש במלים. עד כאן.

היום הרגיש שאול איך הוא נחנק-והולך. מן הדרושיח שהוא מנהל ללא הרף בלי שותף. כל היום. כל הימים. ולא אומר מלה. זה מתיש יותר מהחום והאבק האפור המתנשא כאן עם כל תנועה. אבל מדוע אינו מדבר, לעזאזל? לא יודע לדבר. קורא לפעמים את הספרים שלהם, של אנשי הגדה השמאלית. כמה הם מדברים. יושבים ומדברים שעות, ימים, ללא הרף. מדברים את עצמם, מסבירים, מבארים. עוסקים בעצמם בתשומת-לב מלאה, מרוכות. קורא, וחש בחילה. חש גם קנאה, עצומה, צורבת. באנשים האלה שמותר להם כך, לעמוד במרכז עולמם של עצמם.

מה אוכל אותך, בעצם? מה יש? הרי מישוהו חייב לנהל את הענף הזה, לא? כן. זוכר שחש מתיחות בחברתו של חזי מן הרגע הראשון. אולי בגלל השתיקות, אולי בגלל העיניים האדישות, העצומות קימעה, ואולי בגלל הכשרון המדהים לעשייה. כל עשייה. מה שקרוי ידי-זהב או תבונת-כפיים או איך-שתרצה, ושהוא משהו מושלם, מושך כמו קסם. יש לך מזל, אמרו אז כולם, שהשגת אותו.

הנערה הכינה להם את ארוחת-הצהריים בצריף המלוהט, המצויד בכל שיכלולי המטבח החדיש, כשהם מכוסים שכבות עבות של אבק מרובץ שומנים מן החי והצומח והדומם. מה שלא הפריע לו יום-יום נראה לשאול היום, בעזרת הנוכחות המיותרת הזאת, בלתי-נסבל. משום-מה היא מזכירה לי את הנערה מהרכבת, חשב. לא שהיא דומה לה, וגם מתרוצצת יותר מדי. אבל אולי זה השער, או אולי צבע העור. לא, בכלל לא. ובעצם אני לא זוכר. מה-פתאום הנערה מהרכבת?

הארוחה היתה עינוי מלוהט ומיוזע של לעיסה ושתיקה וגיהווכים בין השנים. ובכל זאת ידע שאול כל הזמן שיספיק לשוב ולזכור שעות אלו בגעגועים, ואלו שתבואנה תהינה גרועות פי-כמה.

בארבע הסתלקו. חזי, מאצל ההגה, השאיר קבוצת-פקודות אחרונה לשאול שגשען בפתח, מעשן את הסיגריות המאתיים, אם לדון לפי הצריבה הנשכנית שבשפתיו, משחק בתפקידו כהלכה—לא איכפת, לא איכפת. הוא הקשיב בלא הנד עפעף. המכונית זינקה כאילו חישבה להמריא, והוא הספיק לתפוס את המבט הגדהם-המתפעל ששלחה הנערה באביר שעל ההגה.

בבת-אחת נפלה עליו הדממה. כמו עטלף ענקי עטה עליו, מבעיתה. והוא, בזינוק פנימה, אל הראדיו. מהר, מהר. לפתות, לשמוע קולות, לא חשוב איזה, קולו של מישוהו, שידבר, שיאמר. רגע לא הצליח לקלוט שום תחנה. ידיו היו לחות ורועדות והוא לא הצליח לכוון את המחט, עד שבקע הקול המופר וסיפר שהעם החליט רק קפה עלית. זה היה טוב, מרגיע. המנגינות באות, בכל השפות והקולות, ונשימתו חזרה למנוחתה. הדממה אמנם היתה שם מסביב, גדולה, ריקה, אבל הוא היה מוקף מעגל הקולות שלו, המופרים שלו, כמו במעגל-הצלה.

בחוץ היה הקיץ הגוסס מוסיף וקולה את הצמחיה המאפירה, מיבש ומוצץ ממנה את שארית הלחלוחית. הקמל על המדרונות שממול געשה צתיח ודליל. הבריכות, דלוחות ושטוחות, נראו כשלוליות חסרות-חיים. מגדה עד גדה לא נראה דבר שירמזו על האגדות המהלכות על-אודות העמק הזה, השופע פריזון. לא, בתמוז אין הוא מקום משובב-נפש. התיירים חולפים בו כברק ומוצאים מסתור במקורות המים הצוננים. השנה, תיירים יותר מתמיד. גם מקורות מים יותר מתמיד. השנה, השנה ושוב השנה.

למה הזדעזע אתמול כל-כך מקולו במכשיר? ממה? הרי היה צריך להיות מרוצה ממה ששמע. כמו מופת של שלווה ביתית. כמו אקווארל אנגלי שקוף. איזה נועם ורוגע ותיאום מופלא. מה זה הזכיר לו? אולי קונצרט קאמרי. צוות מתורגל היטב מנגן נגינה נקיה ומושלמת, ללא צרימות. זה מה שקוראים תרבות, לא? כן, זה מה שקוראים תרבות. אבל איך מנגנים מוצארט, כאשר בלב מתופפים תופי טס-טס ועדר פראים שזעט לאורך העורקים. זהו שמפליא, לא?

למה לא אמר לו בבוקר שאינו נשאר? ולמה ביקש ממנו לגשת אל תקוה ולהודיע לה שלא יחזור הערב? ולמה, ולמה. וכי יכול היה שלא להודיע לה? כאשר החלה השמש להסתלק וצל הגדה שממול החל לזחול ולהאפיל את העמק הצר, שוב ברח אל תוך הצריף. מאז-ומתמיד הוא שונא את השעה הזאת ואם רק אפשר הוא נחבא מפניה, להיות אי-שם בפנים. תמיד יש לו בראש אמהות בחלוקים, חגויות-מכולת קטנות, אבות חוזרים חבושי מגבעות, אוטובוסים נוהמים, אורות נדלקים, ואיזה טעם נורא של אבק ועזובה בפיו.

גרר ונכנס אל תוך הצריף שהיה כבר חשוך. אפשר היה להדליק בו אור ולחשוב שכבר לילה. אפשר היה גם לחפש הרפתקות מעל גלי האתר. בקפריסין ייבבו ים-תיכונית, בביירות סיפרו לילדים בצרפתית והשירות המיוחד של הבי.בי.סי. שידר למזרח התיכון. אלקס מקינטוש מראיין את מרי-אָו, צרפתיה קטנה, בת עשרים וגבהה מטר-וחצי.

"מרי-אָו, את כותבת לנו שהינך אוהבת להכנס לפאב. אבל, כפי שאת נראית, עלולים לא לתת לך להיכנס".

מרי-אָו מצחקקת, נהנית.

"אה, זו היתה הבעיה כאשר הייתי בת שמונה-עשרה—תשע-עשרה. היום, כבר לא".

"האם את מרבה בנסיעות?"

"הן. כן. הייתי באוסטריה, איטליה, דנמרק, שבדיה, הולנד, ספרד, שווייץ, פורטוגל. ובשבוע הבא אֶסע לאיים הקנריים".

"ומהו שהביא אותך אלינו, לבריטניה?"

"אה, הביטלס. זה הדבר הראשון שאהבתי בבריטניה".

"האם זה, בעצם, הדבר שהביא אותך לכאן?"

"לא בדיוק. אבל האווירה, אולי כן. אולי זה. האווירה הצעירה. אה, לונדון נהדרת".

"ומה את אוהבת בה בלונדון?"

"אינני יודעת. אני פשוט אוהבת. את האנשים, את השפה, את האוטובוסים, את הפארקים, את הפאב, את הבגדים, את הרחובות. אתה יודע, פשוט את האווירה. בידור? אה, סינמה, כן, הרבה סינמה. אבל בעיקר מועדונים. המוזיקה בהם מקסימה, מקסימה. ואני אוהבת לרקוד, משתגעת לרקוד. והבגדים המשעשעים, זה נפלא".

"מרי-און, האם יש היום לצעירים השקפה משותפת, משהו משותף?"
 "כן. אני חושבת שכן. אני חושבת שתוך כמה שנים תהיה בכלל רק אומה אחת באירופה. אה, אתה יודע, אולי פרט לדרום ספרד, איטליה ופורטוגל. אך אנחנו כן, בצפון, זה אותו דבר".

"תודה רבה, מרי-און, תודה על שבאת. מה היית רוצה לשמוע לפרידה?"
 "את 'יונקי-הדבש' בשיר למרלינה".

מרלינה, את מלכתי והכתר בראשך
 את כל כוחי אני שואב מחיוכך
 אנא, מרלן, לדקה, רק לרגע, עצרי
 עצרי וספרי, את כל אשר אני
 מתמיץ בחיי.

כל אשר אני מתמיץ בחיי. איזה משפט. דברי-אלוהים-חיים בפי יונקי-הדבש. גולדת בזמן הלא-נכון, חבר. מאוחר מדי. מוקדם מדי. בין הזמנים. לא בזמן. היום אפשר היה להיולד רק כדי לרקוד. ללבוש בגדים משעשעים, לנסוע בעקבות מרי-און והשמש, ולאהוב. כן! אולי. אבל שמעת איפה—אצלם בצפון. אנחנו יחד עם פורטוגל ודרום-ספרד, אנחנו מחוץ למשחק, כך אמרה מרי-און. אנחנו מחוץ למשחק, גם היום. גם היום. ניסוח זהיר.

הראדיו הוסיף לשיר ולנגן בקולי-קולות. הצריף היה חשוך ומבעד לדלת הפתוחה נראו שמי-ערביים רחוקים וריקים. שאל שכב על המיטה הצרה, רגליו נוגעות ברצפה, ידיו מכסות על עיניו. ידע שמהו מתרחש, שמהו קורה. חש בריקנות בשיפולי הבטון, כמו משהו שואב ומוצץ את הלב כלפי-מטה. מוצץ ויונק מתוכו כדי-כך שהתקפל לשנים. ברכיו נוגעות במצחו הרטוב מזיעה.

מה יש לראדיו הזה, לעואזל, יצא מדעתו או מה. מה יש להם, מה קורה להם לכולם?

צורחים אהבה, שרים אהבה, לוחשים אהבה, חולמים, זועקים אהבה בכל השפות והמיקצבים והסגנונות. כמו חתולים בעונתם. מה יש לכם לכולכם? בסדר, בין שמונה-עשרה לעשרים—אהבה. אני מבין. אני יודע. אבל אחר-כך? או בשביל מה הראדיו הארור הזה אינו פוסק מלצרוח לי באזניים אהבה, כאילו זה הכוח המניע את העולם. כאילו זה מה שמסתתר מאחרי כל המבטים, כל הפרצופים, כל התנועות, כל המעשים. לשם מה משקר כל העולם? ולמי? לעצמו. מרמים את עצמם. כולם. אידיטים.

או שאתה האידיוט היחיד. אולי.
 לפעמים חש עצמו כמו יש לו תבלול על העין. משהו מפריע לו לראות. לראות באמת.

רואה רק קווים רחבים, עבים, מיתאר חיצוני. אבל את הדברים, הדברים עצמם, הפרטים הקטנים, האמיתיים, לא רואה. כמה שנים הוא חי כאן, בשדה הזה? כמה לילות כבר בילה כאן, כמה פעמים כבר נסע בדרך העולה מכאן הביתה. רוצה לזכור— ורואה רק קווים סתמיים, כתמי־צבע גדולים בתוך חללים ריקים. את הפרטים, את מה שעושה את הדברים—לא זוכר. כאילו לא ראה. לא כאילו. לא ראה. מה זה? ליקוי שבו? או אולי כך צריך. אולי הדברים הם מה שהם נראים. אולי אין יותר. אולי זו הצרה. אולי זו כל צרתך. למה אתה מצפה, אמור? מה הבטיחה לך אמא ולא קיימה? מה? בונבון? סופריה על מקל? אבל היא קיימה, כבר מזמן, ורק אתה, מטומטם שכמוך, אינך מרגיש שאתה כבר מזמן מלקק אותה ועוד־מעט תגמור. עוד־מעט תתמסמס ותמוג כליל בין שפתיך המלקקות, ואתה עוד מילל שלא קיבלת. הבטיחו לך ולא קיבלת.

זוכר פעם אחת, נסע ללוות משלוח של דגים העירה. נסעו כל הלילה והגיעו עם בוקר. היה מיוגע וסחוט, אבל לנהג היו עוד אי־אלה סידורים לפני הנסיעה הביתה. יצא וגרר רגליים כבדות לאורך הרחוב הסואן וחושיו מעורפלים. בבלי־דעת הגיע אל הים. עמד שם, מטושטש, מנומנם, ישן־למחצה. עמד מול הים והביט בו. קרוב מאד וכמו מעבר למחיצה. שמע את נהמתו, ראה את התנועה שאינה חדלה והריח את המליחות, ובכל־זאת—כמו מעבר למחיצה. פתאום, רצה מאד, השתוקק עד־לכאב לחוש ממש, לבוא אל תוכו, למוש אותו, ולא יכול לזוז. אולי משום שהיה עייף מאד. אולי משום שהיה חורף, וידע שרק משוגעים באים אל תוך הים בחורף. אז ביקש מהים שיבוא אליו. קרא לו, מיצמץ בשפתיו כמו לכלב. ראה שגם הים רוצה וגם הוא אינו יכול. כך עמדו זה מול זה, ולא יכלו.

עכשיו צריך לצאת ולבדוק את המנוע. אחרי הכל, בשביל זה אתה תקוע פה. שאול גרר עצמו החוצה. כבר היה ערב ומישהו מחה את האבק מעל פני העולם ועטהו קטיפה רכה. האדמה, כמו היתה לה עדנה, החלה מדיפה ריחות לחים של פוריות. אדנה הרעידה את חלקת המים בבריכות הדוממות וחרשה את גבו של שאול צמרמורת. מה קורה לי? מה קורה לי היום? זה לא היום. כבר מזמן ידע זאת. ידע אבל לא חשב במלים. עכשיו יודע את המלים כי שמע אותן. זוכר את הקול. בדיוק. זוכר כל מלה. ויודע שזה אבוד, שאין כוח בעולם היכול לעשות את הקול הזה כלא־היה, ואין מכשיר היכול למחוק אותו מסרט־ההקלטה של זכרונו. נכון שלא נאה להקשיב בגניבה, אבל משהו חזק ממנו הדביק אותו אל החלון ולא יכול לזוז. היה זה קולו של חזי. פשוט לגמרי, יומיומי, בלי חגיגות או הכרזות או גיגורים. רק מספר למישהו וקובע עובדה: שמע, העצות שלו הורגות אותי. לועס כל דבר כאילו! אינני מבין עברית. לפעמים מדגדג לי לומר לו, שמע דוד, כבר מצאתי לי עצה במצבים קשים יותר אז גם את הבעיות המסובכות האלו אצליה לפתור בלי עזרה. ואתה, אתה יכול לנוח.

זה הכל. שמע, דוד. שמעתי. שמעתי, ועכשיו זאת עובדה גמורה. הוא כל הזמן על־ידי. כמו לוח־מדידה שקובעים בשביל ילד על משקוף הדלת. הוא לידי, קובע אותי, מדרג.

מיחס אותי. אפילו ללא משפט, ללא מלה. רק עצם קיומו על-ידי קובע כל מה שכבר אינני. כבר גמור ומסוים וממוסגר ודפוק בכל המסמרים. שמע, דוד. אבל זה לא נכון! זה הרי לא נכון. אני עוד כן.

בסדר. אז עכשיו בוא גראה מה קורה כאן למנוע הזה הלילה. משום-מה נדמה לי שגם הוא מזויף.

אבל לא. המנוע פעל ללא הפרעה והמים זרמו בקילוחים לתוך בריכת הבטון. הדגים שצופפו בה ללא-נשוא היו מתחבטים ומתלבטים בניסיונם הנואש להחזיק מעמד והיהימה. המראה היה מוזר, משום-מה. הרחישה הדחוסה שאינה פוסקת, שיכשוך הגופות המתחככים בשתיקה כאחוזי-תזוית, ללא הרף וללא הפוגה. נראה מופר ודומה מאד למשהו. הגופות הרוחשים במים התנוצצו בחשכה בברק כסוף וקר שעה שהיו קופצים אל-על, ולפיות הנפערים היה מבע עגום ונואש. יצורים נואלים. לשם מה המאמץ? רק בשביל עוד יממה אחת של חיים. חיים?

מכעד לשאון המים וטיפוחיהם העמומות של הדגים השבים וצונחים לתוכם הקשיב שאול שוב לפעילות המנוע. אך פעימתו היתה קצובה ורגילה. ובכן מדוע התחושה המציקה אינה מרפה ממנו, שמשוהו אינו-כשורה? אולי משום שהכל אינו כשורה, אבל המנוע בסדר. הוא חזר אל הצריף להכין קפה. הדליק את הגז, שפת קומקום על האש יצא לחכות בחוץ. נשען אל הפח המדיף את חום היום. הדממה עמדה כאילו הניח אותה מישהו על העמק הזה. כמו קוביה.

האורות מגיעים, הקולות לא. אורותיהן של המכונניות הטטות על הכביש הראשי מאותתים בעצבנות משהו שאין הוא מצליח להבינו. אך קולן אינו נשמע. היישובים, כמו זרים של אורות, עוטרים אותו, אך אף לא קול אחד. ומה קרה לצפרדעים הלילה? בלעו משהו, או מה? שותקות. מימין מבריקות הבריכות, דוממות וחלקות. גם שם שותקים. דגים, לפחות, השתיקה טבעית להם. רק מדי-פעם קופץ אחד מהם, מחפש משהו לשווא וחוזר בקול טפיחה אל תוך מימיו. הדגים, היחידים שמשמיעים קול. הכל מלא היפוכים במקום הזה. רק הלילות כאן אינם משתנים.

ובכן, להוציא זאת החוצה סוף-סוף. אתה רוצה לזכור את הלילה האחר. גם אז היה סוף הקיץ, וכוכבים. עוד היה חם, הידיים שלי הזיעו. לא, זה לא היה מהחום. ומה קרה? אני לא זוכר מה קרה. בעצם, אין מה לזכור. זהו, אין מה לזכור. הידיים שלי הזיעו, זה הכל. והצפרדעים אכן קירקרו. החרישו אזניים, צווחו, ולא הצליחו להחריש את הדממה. כמו שני נוזלים שאינם מתערבבים, הקירקורים שלהן והדממה. ואצלי בראש, גם-כן שררה דממה, שחורה, אטומה. וכל הזמן ידעתי שהכלי הזה מונח שם טעון, מיועד להבריח את הקורמוזנים הבאים ללול מן הדגים. זוכר את העייפות. את הלאות, כבדה כעופרת. תשישות בת שמונים. עייפות שאין אחריה ולא-כלום. כזב כזה ברגליים, בעפעפיים, בדם. זורם לאט, לאט. הולך ואזל כמו יחדל מעצמו. עוד-מעט. זה אולי מה שנקרא לגווע. לו רק אפשר היה, ודאי היה אותו לילה גווע כד מעצמו. כבה וחדל. זוכר את הכרתו מיטשטשת, מתערפלת, כמו אד מתוק מחתל אתו. והמתיקות, אותה זוכר יותר מכל, מתיקות של התמכרות ושלות.

אלא שחסד כזה אינו בא, ואין אדם גווע כך. היה עליו לעשות מעשה. ולא עשה. לא עשה, ואולי זה המעשה האמיתי האחד שעשה מימיו. שכולו משל עצמו ובעצמו ובחייו. ולא בדרך-הרבים ולא עם כולם. אך למה דווקא הלילה? הרי עשרות פעמים בילה כבר כאן מאז. מאות פעמים. למה דווקא הלילה?

ולמה השאיר אותי כאן הלילה לשמור?

היא מסקרת אליו עיניים, אל הגיבור הצעיר. אני רואה, ודאי שאני רואה. אני מכיר אותה כבר מאה שנה, איך זה לא אַרְעָה? וגם הוא רואה. גדמה לי שהייתי רוצה בכך. שתעשה את זה. אולי ארגיש משהו. זה כמו לצבוט את הלחיים. לחוש שאני חי. כואב לי, משמע אני קיים. זה יותר משום-דבר. האם אקח סכין ואחתוך בפני, בזרועי, בבטני. להרגיש, לדעת. האם אני חי בכלל? לא, זה לא מה שאתה חושב. אני מקנא, נכון. אך לא לה כי אם בה.

פעם קינאתי לה. אבל זה היה מזמן. זוכר פעם אחת, נתקפתי קדחת. קדחת של ממש, כמו מיבשי-הבצות, כוו שמרפאים בכינין פשוט. אך עד שעלתה בדעתו של מי מהרופאים האפשרות המוזרה הזו, של קדחת רגילה, היה החום מטלטל אותי אל מחוץ להכרה, גופי מופה צמרמורות, שוקע ועולה חליפות בין חום לקור, לח ושופע זיעה, מרחף בין תמונות מצוירות כמו במכחולו של אחד דאלי. צורות חלקות, נמשכות ונמזוגות זו אל זו, כחולות, אדומות, סגולות, צהובות, נמסות ומהבהבות, קרבות ונמזוגות. והיא, בכל הצורות. שיערה נמשך אחריה כשער בתולתיים, כל גופה עיניים ושפתיים והיא שטה וחולפת לידי ללא הרף, מחליקה ועוברת, גוגעת ולא נוגעת ובשרי מסתמרת. ופתאום באו. כל החבורה, והיא בתוכם. עליזים, קצת נבוכים, לא יודעים איך מקיימים בי מצוות ביקור-חולים, מרבים להג ומיהומה, מפריחים בדיחות, מספרים את המתרחש בהיעדרי, ואני קודח, שומע ולא שומע כמו ממרחקים, אבל רואה. רואה אותה צוחקת, מחייכת אל מישוהו, מרימה אליו פניה וזוקפת גבות, מסתכלת בו ומחייכת, צוחקת ואומרת משהו שאיני שומע ורק רואה. ואחרי-כך הלכה, עם כולם. איך זה, איך זה הלכה? כל גופי להט ולפי הלם ברקותי. הלכה. ואני רציתי את כף ידה על מצחי, חלמתי את שפתיה על שפתי החרוכות. רציתי אותה טובה, רחומה, לידי. לא אמרה מלה. רק חייכה, אל מישוהו אחר. אבוד, הכל אבוד, אני אבוד. וכל התמונות הוריקו. היא נעה ושטה ושערה הירוק שט אחריה, נע לאטו, חולף על פני ומאות עיניים מרפרפות בגופה בריסים ענקיים. היא שטה אחרי מישוהו אחר. הוא צף מעליה, נוגע ולא נוגע, מושיט המון ידיים ארוכות כנחשים אל שערה הנע לאורך גופה. הם מרחפים יחד, והיא לידו, שטה ומתפתלת, נוגעת ולא נוגעת, ובשרי נעשה חידודים ולבי מתחמץ ואני מתיפח מעוצם הקנאה שקינאתי לחיוד שתלקה לאחר.

אבל זה היה מזמן. מוזר שזוכר את זאת. והרי לפעמים גדמה לו, לשאול, שאין לו זכרון כלל. במקום זכרון, אצלו חלל ריק. בור. גם מה שקורה היום לא יישאר מחוץ הכל נשרף, כלה, בלי אפר למזכרת. תקלה במערכת, כנראה. או לא. אולי לא במערכת. אולי משום שאין לזכרון שלו מה לזכור. אולי זה ששום דבר אינו קורה ולכן אין

מה שישאיר זכר. ובכל־זאת, לפעמים מתוך הבור עולים דברים. והזכרון גדמה לו קוסם בשפם וצילינדר. רוצה—מעלה שפנים מתוך החלל, אינו רוצה—אין שפנים. או מה קורה דווקא הלילה? הרי בילה כאן כבר עשרות לילות מאז. מאות. נכון. אבל תמיד מוכן ומוגן היטב. סוללה גבוהה של ספרים, עתונים, חוברות ובלשים. הרבה בלשים. אין כמו אגאתה ופוארז' שלה. גם פרי מייסון ודלה סטרים מיטיבים לעזור. רק צריך להקפיד על המידה, לא להפריז. בחמישי או בששי. אם באים בריצפות, הם מאבדים מפוחם. כמו תרופות יעילות שחבל להשתמש בהן במקרה של הצטננות חולפת. כדאי לשמור למקרים קשים. יודע מראש מתי הסכנה קרובה יותר, ואפשר להתכונן. אבל היום, היום תפס אותי בלתי־מוכן. שום דבר, שום ספר, אפילו לא שבועון ישן. כלום. אף לא מלה אחת. וקולות הראדיו אין בהם כדי להשתיק את הקול המנומנם ההוא, ההולם ברקוטי: שמע, דוד. דוד.

נכנס להכין לו קפה. עוד לילה ארוך לפניו. בראדיו, ואלס למוצאי־שבת. קופלנד. סוג המוזיקה הממלא את הלב, רק השד יודע במה. והוא כבר מלא מדי. מלא וממולא. בעצם לא יודע להבחין אם מלא לגמרי או ריק לגמרי. מצלצל כמו היפוכים, ובעצם אותו מצב. כך ואם כך, אין שום תנועה. שום דבר אינו זו. מרגיש לפעמים כמו לוח־מטרה גדול שהכל קולעים אליו. החיים סוקלים אותו ללא הרף והוא—רק קולט וקולט, לא משיב. אין לו במה.

לפני ימים אחדים התכוננו לשלייה ויצאו לעבודה מוקדם מאד. הבוקר היה עוד שלם. קול לא שרט בו, נייע לא פרע את דממתו. והוא חש כאב פולח נוכח השלמות המופלאה, המוחלטת של מראה העולם הנפתח כמו מתוך קונכייה. והרגיש דחף אלים לעשות משהו ביופי הזה. לבוא, ללכת אל תוכו, על פניו, לגעת בו מקרוב, לשלוח זרועות ענקיות שתחבוקנה את הנהרה העמומה, החומקת הזו. אחר־כך במכונית, השתרע במושב האחורי, עצם עיניים, ניסה להירדם, לא לראות עוד.

עכשיו בראדיו, ג'נגו, הצועני העיור. שמע את הנגינה הזו. הגיטארה שלו משגעת אותי יותר מכל מלות האהבה שהם מלחששים יום וליילה. רואה, העיניים שלו היו עצומות לגמרי. לא ראה כלום, כלום. לא בוקר ולא יופי, רק אפלה גמורה. וזה לא הועיל. שמע מה הגיטארה הזו יודעת לספר. אולי לא די להיות עיור, צריך להיות גם חירש. וזכר את הווג ההוא בתחנת־האוטובוסים? שנים, גבר ואשה צעירים, לבושים היטב, נשמרו רעננים כל־כך, נקיים בתוך האבק השחור, המזוהם של התחנה. הם ישבו בפינה של קפה וסופגניות דביקות. מסביב רעש מטמטם, ריחות נאלחים ואוויר עכור וזוג פרצופים זה מול זה. עיניהם אחוזות וכמו הילה סביב שניהם. אי־אפשר היה שלא להביט שוב. אולי בגלל הנקיון הצונן שהאבק לא דבק בו, אולי המבט שלא להביט שוב. אולי בגלל הנקיון הצונן שהאבק לא דבק בו, אולי מבט שהביטו זה בזה. ישבו רכונים זה מול זה, ללא נגיעה וכמו חבוקים, כמו זעלסים. ואתה נבוך כאילו הצצת מעבר לפרגוד. כאשר הבחנתי באצבעות מתנועעות, חותכות סימנים וקוצבות מלים, הבינותי שאמנם היו מעבר לפרגוד. אני בתוך כדור של בדולח.

אבל אני לא חירש, לא אילם, לא עיור. אז די, די בזה. עכשיו דיוק אֶלינגטון. אולי, אילו היתה לי הצוצרה יכולתי גם אני לשאוג לתוכה והיא היתה בדרך-גם מסדירה את השאגה והיו בוקעים צלילים יפים, מעודנים היטב. אבל אין לי.

בכעס טובב את הכפתור והעולם דמם. הדממה, מהדהדת, צילצלה באוניו והלמה ברקותיו. אז למה לא ענית לו ? למה לא הרמת אותו בצווארון ולא הודעת לו היישר אל מול עיניו העצומות תמיד : שמע-נא, תרגול צעיר שכמוך, שמור ופקח עיניך פעם אחת. אמנם אני עובר-בטל בן שלושים-ושש, אמנם לא הצלתי את המולדת ולא זכיתי לשחרר את הארץ, אמת. עפר אני לרגליך. אבל במה שנוגע לעבודה הזו כאן, בשטח הקטן והמחורבן הזה, על הבמה האחורית והנידחת הזאת—אני הוא זה שאלמד אותך פרק. אם תרצה ואם תמאן. כי אני גידלתי כאן את הדגים המטומטמים האלה כאשר אתה עוד רצת לגן ובכית אצל אמא. ואני יודע עליהם, על מצבי-הרוח שלהם, מנהגיהם, צרותיהם, שגעונותיהם, משחקיהם ואהבהביהם יותר מכל בן-אדם אחר באיזור הארור הזה. מובן ? ועוד דבר אחד רשום לפניך, איש צעיר : אני, מרצוני, העברתי לך את הפיקוד. ברור ? איש לא תבע זאת ממני. איש לא קם לטעון שאינני טוב, שאינני הטוב ביותר. אתה רק פקח את שתי אוניך היטב ושמע את הקול המהלך מקצה העמק ועד קצהו—מיהו מלך הבריכה ? שאול הוא מלך הבריכה. שאול קפלן. זה אני. דוד בן שלושים-ושש שעדיין מסוגל למשוך רשת כן שאתה ומרעיך האפרוחים יאבדו את המכנסיים. רק מה ? רציתי לתת לך צאגס. אתה צעיר, תוסס, גמרץ. וכן הלאה. אז למה לא ? למה לא אנוח לי קצת בערבים מהתרוצץ בין טלפון ונהג וחוזר-חלילה. יעשה הנער. הוא קל-רגליים, וידיים טובות יש לו. באמת. גם הראש עובד לא רע. אז קדימה. אבל אתה, אל תנפנף בונב ואל תתחצף. לא דוד אני לך ולא בן-דוד. שמעת ? אתה קיבלת מה שאני נתתי לך ולא אף אחד אחר בסביבה. ברור ?

כן, אז מדוע לא הרמת אותו בצווארון והודעתו את כל הנ"ל ?

מדוע ?—כי אין בצע. יעצום את העיניים המרגיזות האלו ואפילו לא יחייך ולא יאמר מלה. אולי יפלוט או. קי. ויילך. זהו שמעיף כל-כך. כמו להתגושש עם שק ריק. אתה נוגח בכל הכוח והוא—לא משיב. רק תלוי לו, קיים.

לפני כמה שבועות, זמן-מה אחרי שחזר חזי הביתה, הבחין בו שאול נשען על טרקטור ועיניו תקועות למעלה ברמה המתגשאת היישר מעליהם. עיניו נראו עצומות. כאילו ישן. אבל גופו היה מתוח ופניו חתומים. לא, הוא לא ישן. לו היה אומר משהו. לו היה אומר : שמע, קשה להאמין שזה אותו מקום. לו היה אומר : לא הייתי עושה זאת שוב. לו היה מספר : תראה, משם עלינו והם עלינו באש-תופת. לו רק היה אומר : איזה עולם מטונף, לעוזל. אבל הוא שותק. ושאול הרגיש איך עולה בו החימה להשחית, בסדר, בסדר. לא אני אשם שיש כאן עבודה לעשות. לא אני אשם שהיא צריכה להיעשות דווקא כאן, מול מפת הקרבות הניצבת מעליך בגודל טבעי. לו יכולתי הייתי מפרוץ אותה, את כולה, לרסיסים, שלא יישאר זכר. שיהפוך העקוב למישור והיה כלא-היה. אבל אני לא יכול. ובכן די. די במבטים האלה

הם חותכים לי את הקרביים. אינני יכול לשאתם עוד. ואינני יכול לשאתך עוד. חזוי עומד לו שם, בשמש, בלי נוע. יקבל מכת-שמש. שיקבל מכת-שמש. שיצנח בזה הרגע, כאן לרגלי המזבח הענק הזה. שיצנח מת. שייעלם גם הוא. שיהיה כלא-היה. שיימחק לגמרי. לגמרי.

מה הוא ראה שם במלחמה? אני לא תופס. כי אני לא ראיתי אדם מת. אף פעם. אני לא מבין מה זה להיות מת. מבין אולי, אבל לא תופס. לא ראיתי, לא נגעתי, וכבר חייתי חצי מהחיים שלי. כבר מתחיל למות בעצמי, ולא ראיתי מת. גם לא ראיתי אדם נולד. ראיתי את הבן שלי, חבילה בחלון. אז מה, הבנתי איך נולד? שום דבר. אמא שלו אולי כן. אולי היא יודעת. אבל זה לא עובר מאדם לחברו, אף לא באהבה. אז מה אני יודע על החיים? זה מה שאני, זה בקרא חיים? וזה הכל? לא יכול להיות. אי-שם יש משהו, רק שאני אינני מגיע. דברים מגיעים אלי, נוגעים בי ואני רק מונח, לא יודע לגעת. כאילו אין לכפות ידי אצבעות. מום כזה.

וזכר את הנערה מהרכבת?

מה יש לך הלילה עם הנערה הזו מהרכבת, ומה יש לזכור שם? זהו שאין. כל שיש לי לזכור הוא מה שלא קרתה. אז אני בן שלושים-ושש ומה שלא תגיד, מחצית החיים כבר הייתי. וידעתי רק אשה אחת, אחת, כל חיי. ולא ראיתי בן-אדם מת.

כבר ביום-הראשון מיהר שאול ויצא לראות מה אפשר, במו-עיניו. רצה לראות, למשש, להריח, ואולי להבין. ראה, ראה, ולא הבין. ראה שלדי מכוניות וטנקים מפוחמים לעשרות. ראה טורים אינסופיים של גדרית-תיל. ראה עמדות, לועות מאיימים פצורים בגיחוך מבעית וקנים ארוכים מזדקרים מתוכם כמו לשונות זוועה. ראה חיילים עייפים, מלוכלכים ויגעים עד מוות. ראה, ולא נגע. כמו בסרט. פער את חזירי להריח אש או דם או משהו. לא בא מאומה. אבק ולא עוד. דירבן את לבו שירגיש, שיתרגש—ולא החיש פעימתו. לראשונה ראה את המראה המוכר לו ממצפה תבולת השחורה, העקרה. תפס משהו התרחש. משהו שחל בו שינוי שלא ישוב אבל ידע שאת העיקר הוא מחמיץ.

אז עכשיו אני אומר לך מדוע לא ענית לו, מדוע לא הרמת אותו פשוט בצווארון ולא אמרת לו: שמע, תרגול צעיר. אני אגיד לך מדוע לא: כי הוא צודק. צודק, לעזאזל.

שמעתי. עכשיו אני יוצא.

יצא ונעצר להקשיב למנוע. פועל. גם שאונם העמום של המים הקולחים נשמע בלי התרעה. מדוע בכל-זאת דימה לשמוע איזו צרימה בצליל המנוע? צריך לעלות לראות מה בדיוק מתרחש שם. לא רוצה. לא רוצה לעלות. לא רוצה לבדוק. כל השמירה הזאת, בדיחה. על מה יש לשמור? על הדגים שלא יתמרדו ולא ייצאו מהמסגה מהמחסן בחזרה אל הבריכה הפתוחה? מעולם לא קרתה כאן שום תקלה, אבל ממשיכים לשמור. מתוך שיגרה, כמו כל החמורים. אני מסתלק.

שאל פנה ובא אל הגיפ. התניע את המנוע המשתעל ויצא בדרך. לא הדליק פנסיים. גם הוא וגם גיפו הזקן יודעים את הדרכים האלו זמן רב מדי. אין להם צורך

בפנסים. הרוח הביאה את ריחות הצמיחה הגוברים בלילה ורעש המנוע יגרש את הדומייה. זו התשוקה היחידה שאינה דהה בו עם השנים—לנסוע, לנוע בדרכים, מהר ובעיקר בלילה. נשם עמוקות את האוויר הבא מולו, בשום וחמים, ובבליידעת הושיט פניו כמו ללטיפה.

כאשר פנה בדרך-העפר המתעקלת מזרחה זכר את חבורת הקצינים שביקרה כאן בשבוע שעבר. משלחת ממטה הפיקוד. הוא וחזי עמדו ערומים-למחצה, כדרכם בעבודה, ולמול החבורה הלבושה הרגישו עצמם ערומים לגמרי. באו להזהירם בענין דרכי-העפר. אמנם לא בפה מלא, אך כדאי להימנע מהן. ובכל-אופן את ההודעה יש למסור, רשמית.

“אז מי כאן אצלכם מרכז-הענף?”

אז אצלנו כידוע לא צבא ואין דרגות, אבל על הסדר יש לשמור. ומרכז הוא מרכז. פרט קטן, אבל קיים מאד. הנותן והמקבל את ההוראות, החליפו ביניהם דברים באותו קול, מתמשך בין הפסקות ארוכות. האחד היה לבוש מאד והשני ערום-למחצה, אך הם נעשו דומים מאד וחברים מאד. והוא, הושלך הרחק החוצה.

עכשיו נסע באותה דרך-עפר עליה דובר. אך אין מקום לחשש. אותו, את שאול קפלן, לא יקרה דבר. לא קרה ולא יקרה. גם אילו רצה. גם אילו השתוקק לכך מאד. כמו באותו לילה, למשל. אותו לילה לפני מאה או אולי מאתיים שנה.

גם אז נשאר כאן, לשמור. לבד עם הלילה ועם העייפות ועם התבוסה ועם מה שמעבר לה—ההשלמה. כבר לא היה איכפת לו, ובלבד שלא לשוב. לא לשוב ולראות ולחוש ולדעת את תקוה פורצת מתוך המעגל המטורף והאכזרי שחוללו בו הם שניהם, כמכושפים. פורצת ונישאת לה חפשיה ומאושרת על פפיו של מישהו אחר. שיחיו בשלום ובאושר, רק לא לראות, לא לדעת. לא לראות ולא לדעת ולא להיות. רק. לא.

גם אותו לילה לא היתה השמירה, כנראה, יעילה ביותר. והקורמורגים ודאי ערכו הלילה של זלילה מעל הבריכות.

ומה היה? לא היה. רק ריקנות שחורה, חמה. זוכר את כפות הידיים מזיעות, וכמו שוקע, שוקע בלי הניד אבר או לפרפר. רק שוקע, בעיניים עצומות. ושקט. שקט גמור. אולי אפילו שלווה. בלי מחשבה, בלי מלים, בלי שום מלים. כאילו הוציאו מקרבו את כל האברים ומוזגים נוזל סמיך, כבד ומתוק, מתוק. ומשהו מערסל אותו ברז, עד שחש סחרחורת קלה ועדנה.

ואחר-כך? אחר-כך היה בוקר ללא שמיים. קדרות אטומה רבצה בלי נוע ובמרחק נהמו רעמים מְתֵרִים בועף. האחרים הגיעו לעבודה ואני עליתי הביתה, לישון. ובאתי אל תקוה.

בחוף התפרקה הסופה בגשם ראשון, סואן, מתפרץ, מרעיש את העולם. החלונות היו פתוחים וריח הגשם המרביץ את האבק עירפל את חושי.

ועכשיו אני רואה שהיא משקרת עיניים אליו, אל נערה-החמודות, גיבור-החיל. ואני? לא, רק סקרן. רוצה לראות. האם תשוב להיות מה שהיתה? כמעט ולא איכפת לי,

ובלבד שתשוב להיות. האם תרחף אליו בלילה, יחפה, כותנתה לעורה, סהרורית באור כחלחל לחלות פניו ?

אולי אפשר לכתוב אליה הלילה מכתב ? הנה כך : אשתי היקרה, המיושבת, אם ילדי, תיק חמדתי, אני זוכר אותך הלילה כאן, לבדי בין הדגים והממטרות, בין האספסת והכותנה. זוכר אותך ואת מכתביך שהיו מעוררים בי תשוקה יותר מכל חצאיותיך הפרחוניות. זוכר אותך סהרורית ותמהונית, מרגיזה ורפה כחלום. שוב אני נוסע, ילדתי היקרה, כמו אז, כמו תמיד. אבל לא אליך. ממך. הרחק ממך אני נוסע.

לפתע דמם הגיף. מה זה ? זקן ועייף. אולי גם הוא לא רוצה יותר. שאול בשאר יושב ליד ההגה. המנוע שדמם כמו פער פתח והדממה שוב מיהרה להסתער בעדו, תוקפנית יותר מהולם תופים. מה קורה לו הלילה ? הפשיל ראשו לאחור ומולו חגגו שמיים עליונים זרועי ריבוא כוכבים. אלוהים, אתה בכלל רואה אותי, תגיד ? תראה, אני קם עכשיו, בזה הרגע, ומסתלק. משאיר כאן את הגרוטה הזקנה הזאת, ומסתלק. למה לא ? רק מכיון שאני אב של ילדי ובעל של אשתי וחבר של רעי ? אבל של עצמי, מה אני של עצמי ? לא ברור. אז אני הולך לברר. אני הולך, להיות קצת רק אני—לעצמי. מסתלק, החוצה. כך פשוט, בקו ישר אל מחוץ למעגל. לא יורד ולא עולה ולא נוסע עוד בדרך הזו.

וכי מה ? הרי אפילו יורש אני משאיר אחרי. שימלא את מקומי, לגמרי. גם אצל תקוה. הוא בסדר, והיא תתחיל עליו הכל מהתחלה ואולי תהיה שוב צעירה וסהרורית. אני מסתלק. כי גם אני רוצה. גם אני אהיה צעיר וסהרורי. אלך אחרי השמש ומרי-אוו. למקום של קיץ-תמיד. מקום בו אין שואלים ואין מבקשים ואין אומרים. אני הולך. אשכב על הגב, בשמש, במנוחה גמורה. אני יוצא מן המשחק. שברו את הכלים. פוס. ואני בחוץ. שוכב על החול והים בעיני והשמש נשפכת לתוכי וממיסה את הכפורים והדם מתחיל לנוע, בנועם. ללא חסימות. והנערה מהרכבת, אולי תגיע לשם ? זוכר את הנערה מהרכבת ? הרי הארץ קטנה, למה לא ? לא רוצה ממנה דבר, רק שתהיה. לא, גם זה לא. לא לרצות כלום. לא לרצות, זה מכאיב, רק לשכב במנוחה. אולי גם לרקוד, עם הנגינה, עם הקצב, להיפנע לו, להתנועע, יחד. לנשום יחד. אולי עם הנערה מהרכבת.

עוזב את זה כבר, הרי אתה לא יוצא לחפש אותה, נכון ? לא. מה פתאום. לא לחפש. גמרתי לחפש. עכשיו אני הולך למצוא. אעלה על אניה, כן, ספינה המפליגה לאפריקה, אולי. הנה אני על הסיפון, היא קטנה ויש בה טבח יווני ומלחים סומאליים, היא מפליגה לחפש ולכל אורך החוף. בכל אשר תפליג—אהיה, כל שיבוא בעינים—אראה. לא מחפש, לא עוד. אגיע אולי גם לסקוטלנד. למה דווקא ? לא יודע. משהו מושך אותי לסקוטלנד. לטירות, לים האפור, להרים, לקור, לאנשים החתומים בתוך עצמם, מזורים, לא מחפשים, לא עצובים, לא שמחים. ישנם. אבל למה לסקוטלנד ? לא יודע. וכי למה עלי לדעת ? אפשר גם בלי. ויהיה שקט. אשפח לדבר. אשכח עברית, לא אדע סוואהילית ולא יוונית ולא אנגלית או תורכית. אשכח את המלים והיה

האד שעלה מן הבריכות חיתל את העולם בצעיף רך כמלמלה ואור-הירח הדק נגה בעדו מתנוצץ. הלחות חדרה אל מתחת לעור באצבעות וזחלות ושואל נרעד. כן, להסתלק. אבל בינתיים צריך לחזור כי חלפה כבר למעלה משעה מאז הפקיר את משמרתו. גיחך לשמע ההירהור וניסה להתניע את המנוע שדמם. למרבה-ההפתעה נענה המנוע, כאילו אסף כוח לאחר המנוחה. אנושי מאד. עכשיו צריך היה להדליק את הפנסים ולנווט בזהירות כי הדרך היתה משובשת וניכר שזמן רב לא נסעו בה. האדמה הדיפה ריחות כבדים של רקבובית שהיו עולים בלילה כמו רוחות-רפאים של הבצה שהודברה. דרך-העפר הצטלבה עם כביש חלק שהבריק כפס-פלדה. הוא שב ופנה מזרחה והגיף טס כרדוף-רוח. נדמה היה שהנה יתרומם וימריא אל תוך הלילה. הוא נסע היישר אל מול חרמשי-ירח דק ונוצץ מאד שעלה מעבר להר החוסם את המזרח. כה קטן ובודד נראה שם בשמיים החגיגיים, ואורו התחרה בקושי באורם העז של הכוכבים.

כאשר נעצר והדמים את המנוע נשמע משק מים עמום, כנהמה רחוקה. הוא יצא וחצה בסבך צפוף של סוף גבוה מדיף חום לח, משפר. ריח הצמחיה הסמיכה היפה באפו דחוס ומריר. סאון המים גבר, עד שהתגלו מתוך הסבך, זורמים מכל העברים, רצים בפלגים קטנים, נופלים זה לתוך זה, יוצרים איים כהים, סובבים סלעים שרק ראשיהם החלקים מבצבצים ומתנוצצים בבוהק קריר. קול המים הממהרים, התנועה הרוחשת סביב והזהרורים המרצדים ומנצנצים מכל עבר היו כתגיגה.

שואל חלק את סנדליו וחצה במים הצוננים. צמרמורת עזה טילטלתו מפפות הרגליים עד העורף. המים נהרו מכל צד, זורמים ומתגלגלים אלה לתוך אלה, מתערבלים, מתנגשים ומקציפים אבקת-יהלומים. אך מהיכן הם באים? מחליק ומועד על חלוקי האבן הלך שואל וסבב, מנסה לגלות את מקור המים. מפכפכים וחומקים תחת כפות רגליו, היו כמהתלים בעיניו. חפש, חפש, אולי תמצא.

נעצר והשתופף על סלע שטוח שבלט מעל המים והזרימה סובבתו בשיבולת עזה. טבל זרועו וחש במגע המים כאילו חדרו מבעד לעורו ונגעו בבשרו החי. הרפין ראשו והאזין למים הרוחשים סביבו ולאוושה המלחשת בעלוות האקליפטוסים הגבוהים. איש לא הצליח ליבש את הפינה הזו. כאן, במקורם, אולי היו המים חזקים מדי. הם חגו סביבו, חומקים ושבים, נמשכים ושולחים לשונות ללוק את הזרוע הזרה, חגים במעלים מתרחקים והולכים עד שנבלעים בזרימה הפופה אותם קדימה.

מה המועקה הזו בלבו? אל מה הוא חש געגועים איומים כל-כך? אולי רק אל עוד מישוהו. שיראה ביהד, שיחוש ביהד, שישא ביהד את הריחות והקולות והעצב הזה, גם אם אין לו כל פשר. ולמה לא תקוה? למה לא, וממתי לא? אולי משום שכבר אינה עוד מישוהו. היא בערך הוא עצמו. להם יש ארוחות-ארבע הרמוניות סביב שולחן-המשפחה, ואבא מרעיף שלוה ואמא צופיה הליכות ביתה בחן ובנועם. ומה לא? מה אין? תגידי כבר, תגידי. לא יודע להגידי. אין.

מתוך שיקשוק המים צפה ועלתה בזכרונו הנערה מהרכבת. זכר אותה כולה בצבעים. יושבת מולו, חולצתה מבהיקה בלובן מסנוור, והיא שטה וחולפת על פני נופים

וזהרים בכחול בוהק, בירוקים לחים, בחום, בצהוב חוגג של חרציות, באדום לוהט. יושבת נינוחה, כאילו אינה יודעת, אינה חשה. הוא זוכר את מראה הזרוע במסגרת החלון, סגלגלה וזהובה וקורנת חמימות. רוח שאין לו שיעור שפע מן הנערה, מישיבתה השלווה, משערה המלוטף שמש ורוח. זוכר אותה בצבעים עזים-להדהים והיא טובלת באור-יום כחול ושטוף-חמה. הדם הציף את לבו, כמו גלים. לא ידע את נפשו. כבר לא זכר טעמה של תשוקה כזו, עזה, מטלטלת, חריפה. רצה ליקרב אליה, לגעת, לחוש בחמימות הזרוע החלקה, ללחצה אליו, לקחתה. עצם עיניו בחזקה, פן יפרוץ הסוד, וכשפקחו, היו עיניה בעיניו, כברק.

לדבר אליה, לומר לה משהו. מהר, עכשיו. לעצור את הרכבת. לעשות משהו. עשה משהו! אבל הרכבת טסה כמכושפת. הבתים, השדות, הגנות, העצים, הגדרות נסוגו אחור כמו דיבוק נכנס בהם. רגע, רגע, עצור! אבל הדרך הגיעה לקצה. לא ייתכן, הרי לא ייתכן שפך, כפי שקמה עכשיו, מחליקה מעט את החצאית המתרחבת סביב מתניה בצבעים עליזים, כך פשוט תכתף את תיקה, תאסוף את ספריה ותצא, ותיעלם. הלוא יעשה משהו עכשיו, כרגע. יושיט יד, יעצור אותה. רק הושט יד, הושט יד וקח, עלוב-נפש שכמוך! לא מסוגל. לא יודע איך. לא יודע איך.

ידו קפאה בתוך המים הקרים. שרירי רגליו השפופות כאבו. האם נרדם? כמה זמן הוא יושב כאן? האם הרדים אותו פיקפוך המים הרצים סביב? האם זה אור-הירח או השחר כבר עולה? שב ושלח ידו למוש את המים החומקים והם גילגלו והביאו אל תוך כפו חלוק-אבן סגלגל ומושלם-למראה. כאשר לחץ את האבן אל לחיו העביר המגע הצונן והחלק רטט בגופו.

הלילה נאסף והלך, אך עדיין לא בא בוקר. צריך למהר ולחזור, לפני שיגיעו העובדים להעמיס את הדגים למשלוח. נסע במהירות וחשש עמום מתעבה בלבו. כבר מרחוק ראה את האורות. אך רק כאשר הדמים את המנוע שמע את הקולות הקדחתניים. תיקתוק המעלית, שאון המשאית הצמודה כעלוקה אל מחסן הבטון האפל וקולותיהם של העובדים הקוראים זה אל זה. כאשר יצא בחיפזון מתוך הגיפ נחלק בחזי, שכמעט עלה עליו במרוצה.

"אתה יודע שהמנוע נעצר? הדגים האלה היו נחנקים ומתפגרים אילו איחרנו קצת. אז איפה, לכל הרוחות, היית אתה?"

"בסקוטלנד".

"מה?"

"כלום".

שאל השליך בכעס את חלוק-האבן הלפות בידו. אחר-כך גחן לחפש אחריו. לשווא, כמובן.

"בסדר, אני עולה הביתה", שאג לעבר חזי, ובלי לחכות לתשובה הסתלק.

עכשיו היה בוקר גמור. בוקר צח ובהיר ותפל כחלב. שאל סחט את הדרושה עד שהמכונת הרעידה כולה. עלה וטיפס במעלה התלול, החריק בסיבובים החדים והמשיך בדרך העולה הביתה בלי לסטות ימין ושמאל.